

Poznámky k vydání

openSUSE Leap je svobodný operační systém založený na Linuxu, který je určený jak pro váš osobní počítač, notebook, tak i pro server. Můžete v něm brouzdat na internetu, spravovat e-maily a fotky, pracovat v kanceláři, přehrávat filmy či hudbu a bavit se!

Příspěvatelé: Jakub Friedl, Marek Stopka, Jan Papež a Tým překladatelů l10n.opensuse.org

Datum vydání: 2021-02-11, : 15.1.20210211

Obsah

- 1 Instalace 2
- 2 Aktualizace systému 5
- 3 Změny v balíčkování 5
- 4 Pracovní plocha 6
- 5 Zabezpečení 6
- 6 Více informací a zpětná vazba 7

Doba údržby openSUSE Leap 15.1 právě skončila. Abyste udrželi své systémy aktuální a zabezpečené, je potřeba openSUSE povýšit na aktuální verzi. Před zahájením povýšení systému se ujistěte, že máte nainstalované všechny údržbové aktualizace pro openSUSE Leap 15.1.

Pro více informací o povýšení systému na aktuální verzi openSUSE vizte https://en.opensuse.org/SDB:System_upgrade.

Pokud aktualizujete ze starší verze na toto vydání openSUSE Leapu, můžete si předchozí poznámky k vydání přečíst zde: https://en.opensuse.org/openSUSE:Release_Notes.

Informace o projektu jsou dostupné <https://www.opensuse.org>.

1 Instalace

Tato sekce obsahuje poznámky ohledně instalace. Detailní informace ohledně postupu upgradu najdete v dokumentaci na <https://doc.opensuse.org/documentation/leap/startup/html/book.opensuse.startup/part-basics.html>.

1.1 Používá atomické aktualizace se systémovou rolí *Transakční server*

Instalátor podporuje systémovou roli *Transakční server*, která obsahuje aktualizací systém provádějící aktualizace atomicky (jako jednu celistvou, nedělitelnou operaci) a tak usnadňuje návrat k předešlému stavu, je-li nezbytný. Atomický způsob aktualizace vychází z nástrojů správy balíčků, na něž spoléhají také všechny ostatní distribuce SUSE a openSUSE. Převážná většina RPM balíčků, fungujících s jinými systémovými rolemi openSUSE Leap 15,1, tedy funguje i se systémovou rolí *Transakční server*.

Poznámka: Nekompatibilní balíčky

Některé balíčky mění obsah souboru `/var` nebo `/srv` ve svých RPM `%post` skriptech. Tyto balíčky jsou nekompatibilní. Najdete-li takový balíček, nahláste chybu.

Aby zajistil tyto funkce, spoléhá tento aktualizací systém na:

- **Snímky Btrfs.** Před započítím aktualizace systému je vytvořen nový Btrfs snímek kořenového souborového systému. Poté jsou všechny změny v aktualizaci nainstalovány do tohoto Btrfs snímku. Pro dokončení této aktualizace můžete poté restartovat systém do tohoto nového snímku.

Pro návrat z této aktualizace jednoduše místo toho spusťte systém z předchozího snímku.

- **Kořenový souborový systém jen pro čtení.** Abyste předešli chybám s aktualizacemi a ztrátou dat kvůli aktualizacím, do kořenového souborového systému nesmí být proveden zápis. Proto je během běžného provozu kořenový souborový systém připojen jako „pouze pro čtení“.

Aby toto nastavení fungovalo, je třeba provést dvě dodatečné změny do souborového systému: Povolit zápis v uživatelské konfiguraci v `/etc`, tento adresář je automaticky nastaven tak, aby používal OverlayFS. `/var` je nyní zvláštní oddělený podsvazek, do nějž mohou zapisovat procesy.

Důležité: *Transakční server* vyžaduje alespoň 12 GB místa na disku

Systémová role *Transakční server* vyžaduje alespoň 12 GB místa na disku, aby bylo možné pořizovat snímky Btrfs.

Pro práci s transakčními aktualizacemi vždy pro správu softwaru používejte příkaz **transactional-update** místo nástrojů YaST a Zypper:

- Aktualizovat systém: **transactional-update up**
- Nainstalovat balíček: **transactional-update pkg in NAZEV_BALICKU**
- Odstranit balíček: **transactional-update pkg rm NAZEV_BALICKU**
- Pro návrat do posledního snímku, který je posledním v sadě změn ke kořenovému souborovému systému, ujistěte se, že váš systém je zaveden do předposledního snímku a spusťte: **transactional-update rollback**

Volitelně, pokud se chcete vrátit ke konkrétnímu ID, přidejte na konec příkazu ID snímku.

Při použití této systémové role provádí systém standardně denní aktualizaci a restart v čase mezi 3:30 a 5:00. Obě tyto akce jsou založené na systemd; je-li třeba, lze je zakázat příkazem **systemctl**:

```
systemctl disable --now transactional-update.timer rebootmgr.service
```

Další informace o transakčních aktualizacích viz články v blogu openSUSE Kubic <https://kubic.opensuse.org/blog/2018-04-04-transactionalupdates/> a <https://kubic.opensuse.org/blog/2018-04-20-transactionalupdates2/>.

1.2 Instaluje se na pevných discích s kapacitou menší než 12 GB

Instalátor nabídne schéma diskových oddílů, jen pokud je k dispozici pevný disk větší než 12 GB. Pokud si chcete sestavit například velmi malý obraz virtuálního stroje, použijte řízený nástroj rozdělení disku, abyste mohli ručně vyladit parametry rozdělení disku.

1.3 UEFI—Unified Extensible Firmware Interface

Než nainstalujete openSUSE na systém, který je zaváděn pomocí UEFI (Unified Extensible Firmware Interface), důrazně doporučujeme zkontrolovat, zda nejsou u výrobce hardwaru k dispozici doporučené aktualizace firmwaru. Pokud ano, nainstalujte je. Je-li předinstalován systém Windows 8 nebo vyšší, je to silná indicie, že váš systém UEFI používá.

Pozadí: Některý firmware UEFI obsahuje chyby, které způsobují znefunkčnění je-li zapsáno do úložného prostoru UEFI příliš mnoho dat. Nikdo však ve skutečnosti neví, kolik je to „příliš mnoho“.

openSUSE snižuje riziko tím, že nezapisuje více než pouhé minimum potřebné pro zavedení OS. To minimum znamená sdělení firmwaru UEFI, kde se nachází zavaděč openSUSE. Upstreamové funkce jádra Linuxu, které používají úložný prostor UEFI pro ukládání informací o zavádění systému a jeho pádu (pstore) jsou ve výchozím stavu zakázané. Nicméně je však doporučeno nainstalovat veškeré aktualizace firmwaru, které výrobce doporučuje.

1.4 UEFI, GPT a oddíly MS-DOSu

Společně se specifikací EFI/UEFI se objevil nový styl dělení disků: GPT (GUID Partition Table). Je to nové schéma, které k identifikaci zařízení a typů diskových oddílů používá globálně unikátní identifikátory (128bitové hodnoty zobrazené jako 32 šestnáctkových číslic).

Navíc pak specifikace UEFI umožňuje užívání starších oddílů MBR (MS-DOS). Zavaděče Linuxu (ELILO nebo GRUB 2) zkoušejí automaticky vygenerovat GUID těchto starších oddílů a zapsat je do firmwaru. Takový GUID se může často měnit, což způsobuje přepis firmwaru. Přepis se skládá ze dvou různých operací: odstranění starého záznamu a vytvoření nového, který nahradí ten původní.

Moderní firmware má garbage collector, který sbírá smazané položky a uvolňuje paměť, která byla pro ně rezervována. Může se objevit problém, když chybný firmware tyto položky nesbírá a neuvolňuje. To může skončit nezaveditelným systémem.

Abyste se tomuto problému vyhnuli, zkonvertujte starší oddíly MBR na GPT.

2 Aktualizace systému

Tato sekce obsahuje poznámky k povyšování systému. Podporované scénáře a podrobné instrukce jak postupovat při povýšení najdete v dokumentaci na:

- https://en.opensuse.org/SDB:System_upgrade ↗
- <https://doc.opensuse.org/documentation/leap/startup/html/book.opensuse.startup/cha-update-osuse.html> ↗

Zkontrolujte ještě *3 – „Změny v balíčkování“*.

3 Změny v balíčkování

3.1 Zastaralé balíčky

Zastaralé balíčky jsou stále posílány jako součást distribuce, ale v další verzi openSUSE Leap se plánuje jejich odstranění. Balíčky existují jako pomoc migrace, ale jejich používání se nedoporučuje a už nemusejí dostávat opravy.

Pro kontrolu, zda instalované balíčky už nejsou udržovány: Zajistěte, aby byl instalován lifecycle-data-openSUSE, pak použijte příkaz:

```
životní cyklus zypper
```

3.2 Odstraněné balíčky

Odstraněné balíčky, které již nadále nejsou součástí distribuce.

- certbot: Nahrazen python-certbot.
- git-annex: Byl odstraněn, protože balíček již není udržován.
- erlang-rebar: Už se nevytváří
- iksemel: Byl odstraněn, protože balíček již není udržován.
- mozaddon-bugmenot: Byl odstraněn, protože doplněk již není kompatibilní se současnými verzemi Firefoxu.
- piglit: Už se nesestavuje
- python-dns-lexicon: Už se nesestavuje
- susedoc-buildbook: Byl odstraněn, protože balíček již není udržován.
- yast2-fonts: Byl odstraněn, protože balíček již není udržován.

4 Pracovní plocha

Tato sekce vypisuje funkčnost a změny plochy v openSUSE Leap 15.1.

4.1 NIS/ypbind a NetworkManager

Používáte-li na své pracovní stanici k ověření NIS, doporučujeme pro správu síťových rozhraní použít wicked místo NetworkManager, neboť ypbind se neslučuje s NetworkManager dobře.

5 Zabezpečení

Tato sekce uvádí změny bezpečnostních vlastností openSUSE Leap 15.1.

5.1 Uživatelé a skupiny spojené se zálohovacím nástrojem AMANDA

AMANDA (*Advanced Maryland Automatic Network Disk Archiver*, Rozvinutý marylandský automatický síťový archivátor disků) je zálohovací systém umožňující nastavit hlavní zálohovací server pro zálohování z více stanic sítě na páskové jednotky/měniče nebo disky či optická média. Tento nástroj se dodává v openSUSE v balíčku `amanda`.

Spouštění programů tohoto balíčku je omezeno na skupinu `amanda`. Některé z těchto spustitelných programů však používají atribut `setuid` k získání práv správce (`root`). Protože implementace přinejmenším některých těchto programů je problematická, dostává uživatel `amanda` a členové skupiny `amanda` práva správce (`root`).

Proto pečlivě zvažte, komu povolíte přístup k uživatelskému účtu a skupině.

6 Více informací a zpětná vazba

- Čtete dokumenty `README` z média.
- Zobrazte si podrobné údaje o změnách určeného balíčku z jeho souboru RPM:

```
rpm --changelog -qp NÁZEV_SOUBORU.rpm
```

Nahraďte `NÁZEV_SOUBORU` názvem souboru RPM.

- Chronologický záznam všech změn v aktualizovaných balíčcích najdete v souboru `ChangeLog` v kořenovém adresáři tohoto média.
- Další informace najdete na médiu v adresáři `docu`.
- Další nebo aktualizovanou dokumentaci najdete na <https://doc.opensuse.org/>.
- Poslední novinky (od openSUSE) o produktu najdete na <https://www.opensuse.org>.

Copyright © SUSE LLC